

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o zdravstveni dejavnosti obsega:

- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/92 z dne 21. 2. 1992),
- Popravek zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 26/92 z dne 29. 5. 1992),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 37/95 z dne 30. 6. 1995),
- Zakon o spremembi zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-C (Uradni list RS, št. 8/96 z dne 12. 2. 1996),
- Zakon o dopolnitvi zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-D (Uradni list RS, št. 90/99 z dne 5. 11. 1999).

ZAKON O ZDRAVSTVENI DEJAVNOSTI

(neuradno prečiščeno besedilo št. 3)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Zdravstvena dejavnost obsega ukrepe in aktivnosti, ki jih po medicinski doktrini in ob uporabi medicinske tehnologije opravljajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci pri varovanju zdravja, preprečevanju, odkrivanju in zdravljenju bolnikov in poškodovancev.

Ta zakon ureja vsebino in opravljanje zdravstvene dejavnosti, javno zdravstveno službo ter povezovanje zdravstvenih organizacij in zdravstvenih delavcev v zbornice in združenja.

2. člen

Zdravstvena dejavnost se opravlja na primarni, sekundarni in terciarni ravni.

Zdravstvena dejavnost na primarni ravni obsega osnovno zdravstveno dejavnost in lekarniško dejavnost.

Zdravstvena dejavnost na sekundarni ravni obsega specialistično ambulantno in bolnišnično dejavnost.

Zdravstvena dejavnost na terciarni ravni obsega opravljanje dejavnosti klinik in inštitutov ter drugih pooblaščenih zdravstvenih zavodov.

Kot posebna specialistična dejavnost se na sekundarni in terciarni ravni opravlja socialnomedicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost.

3. člen

Zdravstveno dejavnost lahko opravljajo na podlagi dovoljenja ministrstva, pristojnega za zdravstvo, domače in tuje pravne in fizične osebe, če izpolnjujejo s tem zakonom določene pogoje.

Zdravstveno dejavnost kot javno službo pod enakimi pogoji opravljajo javni zdravstveni zavodi ter druge pravne in fizične osebe na podlagi koncesije.

Dejavnost klinik in inštitutov, socialnomedicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost, lekarniška dejavnost, preskrba s krvjo, krvnimi pripravki in z organi za presajanje ter mrliško pregledna služba se opravljajo samo kot javna služba.

4. člen

Zdravstvena dejavnost kot javna služba se opravlja v okviru mreže javne zdravstvene službe.

Merila za postavitve mreže javne zdravstvene službe se določijo s planom zdravstvenega varstva Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: plan zdravstvenega varstva) ob upoštevanju:

- zdravstvenega stanja, števila, starostne in socialne strukture prebivalcev,
- enakih pogojev oziroma možnosti za uporabo zdravstvenih storitev,
- potrebnega obsega posamezne dejavnosti iz 2. člena tega zakona,
- stopnje urbanizacije območij, specifičnosti poselitve in dostopnosti na demografsko ogroženih območjih ter stanja onesnaženosti okolja in
- gospodarskih možnosti.

5. člen

Mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni določa in zagotavlja občina oziroma mesto.

Republika Slovenija sodeluje pri zagotavljanju mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni na demografsko ogroženih območjih v skladu s planom zdravstvenega varstva.

Republika Slovenija izjemoma določa in zagotavlja na primarni ravni mrežo javne zdravstvene službe za zdravstveno varstvo študentov.

Mrežo javne zdravstvene službe na sekundarni in terciarni ravni zagotavlja Republika Slovenija.

Mrežo javne zdravstvene službe na sekundarni ravni določa Republika Slovenija po predhodnem mnenju zainteresiranih občin oziroma mesta.

Pri zagotavljanju ustreznih prostorov lahko zasebni zdravstveni delavec kandidira za prostore javne zdravstvene službe. Če za iste prostore kandidirata javni zdravstveni zavod in zasebni zdravstveni delavec, jih ustanovitelj dodeli tistemu, ki ponudi boljše pogoje.

6. člen

Javna zdravstvena služba mora biti organizirana tako, da je vsem prebivalcem Republike Slovenije zagotovljena vedno dostopna nujna medicinska pomoč, vključno z

nujnimi reševalnimi prevozi in preskrbo z nujnimi zdravili, čimprej in čim bliže njihovem nastanku in med transportom.

Pogoje in način izvajanja nujne medicinske pomoči ter izvajanje v posebnih pogojih se uredi s posebnimi predpisi.

II. VSEBINA IN ORGANIZACIJSKE OBLIKE ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Zdravstvena dejavnost na primarni ravni

7. člen

Osnovna zdravstvena dejavnost obsega:

- spremljanje zdravstvenega stanja prebivalcev in predlaganje ukrepov za varovanje, krepitev in izboljšanje zdravja ter preprečevanje, odkrivanje, zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov in poškodovancev;
- preventivno zdravstveno varstvo rizičnih skupin in drugih prebivalcev v skladu s programom preventivnega zdravstvenega varstva in z mednarodnimi konvencijami;
- zdravstveno vzgojo ter svetovanje za ohranitev in krepitev zdravja;
- preprečevanje, odkrivanje in zdravljenje ustnih in zobnih bolezni ter rehabilitacijo;
- zdravstveno rehabilitacijo otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju;
- patronažne obiske, zdravstveno nego, zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov na domu ter oskrbovancev v socialnovarstvenih in drugih zavodih;
- nujno medicinsko pomoč in reševalno službo, če ta ni organizirana pri bolnišnici;
- zdravstvene preglede športnikov;
- zdravstvene preglede nabornikov;
- ugotavljanje začasne nezmožnosti za delo;
- diagnostične in terapevtske storitve.

Naloga zdravstvenih delavcev v osnovni zdravstveni dejavnosti na posameznem območju je tudi povezovanje in sodelovanje z drugimi zdravstvenimi ter s socialnovarstvenimi, vzgojnoizobraževalnimi in drugimi zavodi, podjetji, organizacijami ter posamezniki za oblikovanje in izvajanje programov za krepitev, ohranitev in povrnitev zdravja.

8. člen

Osnovno zdravstveno dejavnost opravljajo zdravstveni domovi, zdravstvene postaje in zasebni zdravstveni delavci.

V okviru osnovne zdravstvene dejavnosti opravljajo socialnovarstveni zavodi in zavodi za usposabljanje in izobraževanje otrok in mladostnikov z motnjami v duševnem in telesnem razvoju zdravstveno nego in zdravstveno rehabilitacijo za svoje oskrbovance.

Zavodi iz prejšnjega odstavka lahko organizirajo za svoje varovance tudi drugo osnovno zdravstveno dejavnost in specialistično konziliarno dejavnost v skladu z naravo dejavnosti zavoda in z mrežo javne zdravstvene službe.

Zdravstveno nego in drugo osnovno zdravstveno dejavnost lahko v skladu z mrežo javne zdravstvene službe organizirajo za svoje varovance tudi kazenski in vzgojni zavodi.

9. člen

Zdravstveni dom je zdravstveni zavod, ki ima organizirano najmanj preventivno zdravstveno varstvo vseh skupin prebivalcev, nujno medicinsko pomoč, splošno medicino, zdravstveno varstvo žensk, otrok in mladine, patronažno varstvo ter laboratorijsko in drugo diagnostiko. Na svojem območju zdravstveni dom zagotavlja tudi družinsko medicino ter preventivno in kurativno zobozdravstvo, medicino dela ter fizioterapijo, če opravljanje teh dejavnosti ni drugače urejeno. Zdravstveni dom zagotavlja tudi reševalno službo, če ta služba ni organizirana v bolnišnici.

Zdravstveni dom za študente skrbi za zdravje študentov in ima organizirano preventivno in kurativno zdravstveno dejavnost splošne medicine, zobozdravstva, specialistično-ambulantne dejavnosti, laboratorijsko in drugo diagnostiko ter terapijo za potrebe študentov. Druge zdravstvene dejavnosti lahko izvajajo sam ali v dogovoru z drugimi zdravstvenimi zavodi v skladu z mrežo javne zdravstvene službe.

Zdravstveni dom za študente se lahko ustanovi kot samostojni zavod ali organizira kot enota zdravstvenega doma.

Zdravstveni dom lahko izvajajo tudi specialistično ambulantno dejavnost za področja, ki niso vezana na bolnišnično zdravljenje, v skladu z mrežo javne zdravstvene službe.

Zdravstveni dom se ustanovi za območje občine, več občin ali mesta ob upoštevanju zbolevnosti prebivalstva, naseljenosti in prometnih povezav.

10. člen

V zdravstveni postaji se izvajajo najmanj nujna medicinska pomoč, splošna medicina in zdravstveno varstvo otrok in mladine oziroma družinska medicina ter osnovne diagnostične preiskave. Za zagotavljanje drugih dejavnosti iz prvega odstavka 7. člena tega zakona se zdravstvena postaja povezuje z najbližjim zdravstvenim domom.

11. člen

Delodajalci lahko organizirajo opravljanje osnovne zdravstvene dejavnosti za svoje delavce v obratnih ambulantah. Obratna ambulanta zagotavlja najmanj nujno medicinsko pomoč in medicino dela.

12. člen

Če v občini ali mestu ni zdravstvenega doma, mora občina oziroma mesto v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije zagotoviti izvajanje preventivnih in drugih programov v osnovnem zdravstvenem varstvu s pogodbo z drugim zdravstvenim domom, zdravstveno postajo ali z zasebnimi zdravstvenimi delavci, ki opravljajo javno zdravstveno službo na podlagi koncesije.

Zdravstvena dejavnost na sekundarni ravni

Specialistična ambulantna dejavnost

13. člen

Specialistična ambulantna dejavnost kot nadaljevanje oziroma dopolnitev osnovne zdravstvene dejavnosti obsega poglobljeno diagnostiko, zdravljenje bolezni ali bolezenskih stanj ter izvajanje ambulantne rehabilitacije.

Specialistično ambulantno dejavnost opravljajo bolnišnice, zdravilišča ali zasebni zdravniki specialisti posameznih strok.

Zdravniki, ki opravljajo specialistično ambulantno dejavnost kot zasebni zdravniki ali v specialistični dejavnosti v zdravstvenem domu ali v zdravilišču, se v strokovnih in organizacijskih vprašanjih povezujejo z ustrežno bolnišnico.

14. člen

Specialistična ambulantna dejavnost mora imeti za svoje potrebe organizirano ustrežno laboratorijsko in drugo diagnostično dejavnost.

Specialistična bolnišnična dejavnost

15. člen

Specialistična bolnišnična dejavnost obsega poglobljeno diagnostiko, zdravljenje in medicinsko rehabilitacijo, zdravstveno nego, nastanitev in prehrano v splošnih in specialnih bolnišnicah.

Dejavnost iz prejšnjega odstavka opravlja bolnišnica, ki mora imeti v svoji sestavi poleg posteljnih zmogljivosti enote za:

- specialistično ambulantno zdravljenje;
- nujno medicinsko pomoč;
- anesteziološka dejavnost z reanimacijo;
- laboratorijsko, rentgensko in drugo diagnostiko v skladu s svojo strokovno usmeritvijo;
- preskrbo z zdravili.

Bolnišnica mora imeti zagotovljeno:

- reševalno službo;
- ambulantno medicinsko rehabilitacijo;
- preskrbo s krvjo in krvnimi pripravki, če to zahteva narava njenega dela (oddelek za transfuzijo krvi);
- patoanatomsko dejavnost.

Bolnišnica lahko opravlja tudi dispanzersko dejavnost s področja pulmologije, nevropsihiatrije, dermatovenerologije in ginekologije, če te dejavnosti niso organizirane v osnovni zdravstveni dejavnosti.

16. člen

Po svojem namenu so bolnišnice splošne in specialne.

Splošna bolnišnica je zdravstveni zavod za zdravljenje več vrst bolezni, ki ima specialistično ambulantno dejavnost in posteljne zmogljivosti najmanj za področje interne medicine, kirurgije, pediatrije in ginekologije ali porodniške dejavnosti.

Specialna bolnišnica je zdravstveni zavod za specialistično ambulantno in bolnišnično zdravljenje določene bolezni oziroma določene skupine prebivalcev, ki mora izpolnjevati vse pogoje za bolnišnico, le da ima posteljne, diagnostične in druge zmogljivosti prilagojene svojemu namenu.

Zdravstvena dejavnost na terciarni ravni

17. člen

Dejavnost klinik in inštitutov obsega znanstvenoraziskovalno in vzgojnoizobraževalno delo za medicinsko fakulteto in druge visoke in višje šole ter opravljanje najzahtevnejših zdravstvenih storitev na ambulantni ali bolnišnični način, ki jih zaradi strokovne, kadrovske, tehnološke in organizacijske zahtevnosti ni možno niti ni smotrno opravljati na nižjih ravneh.

Zdravstvene storitve oziroma programe, ki se opravljajo na terciarni ravni, določi ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

V okviru svoje dejavnosti klinike in inštituti opravljajo najzahtevnejše specialistično ambulantno in bolnišnično zdravljenje, oblikujejo doktrino stopenjske diagnostike in zdravljenja na svojem področju ter jo posredujejo drugim bolnišnicam, zdravnikom in drugim zdravstvenim delavcem. Klinike in inštituti sodelujejo s pristojnimi zbornicami pri oblikovanju in izvajajo podiplomsko izobraževanje zdravnikov, zobozdravnikov, drugih zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev z visoko izobrazbo.

18. člen

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, lahko na predlog medicinske fakultete bolnišnici oziroma njenemu oddelku podeli naziv klinika ali inštitut, če ta izpolnjuje pedagoške, raziskovalne, strokovne, kadrovske in druge pogoje, ki jih predpiše minister, pristojen za zdravstvo.

Če bolnišnica oziroma njen oddelek ne izpolnjuje več predpisanih pogojev iz prejšnjega odstavka, ministrstvo, pristojno za zdravstvo, odvzame naziv.

Druga zdravstvena dejavnost

Zdraviliška zdravstvena dejavnost

19. člen

Zdraviliška zdravstvena dejavnost obsega preventivno varstvo ter specialistično ambulantno in bolnišnično rehabilitacijo s souporabo naravnih zdravilnih sredstev.

Dejavnost iz prejšnjega odstavka izvajajo naravna zdravilišča, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določi minister, pristojen za zdravstvo.

Lekarniška dejavnost ter preskrba z ortopedskimi in drugimi pripomočki

20. člen

Lekarniška dejavnost se izvaja v skladu s posebnim zakonom.

Preskrbo z ortopedskimi in drugimi pripomočki opravljajo podjetja, zavodi in zasebniki. Inštitut za rehabilitacijo oblikuje doktrino na tem področju in spremlja njeno izvajanje.

Preskrba s krvjo in krvnimi pripravki ter z organi za presajanje

21. člen

Preskrbo s krvjo in krvnimi pripravki zagotavljajo v sodelovanju s humanitarnimi organizacijami Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi in oddelki za transfuzijo krvi pri bolnišnicah. Zavod Republike Slovenije za transfuzijo krvi oblikuje doktrino, spremlja njeno izvajanje in strokovno povezuje oddelke za transfuzijo krvi pri bolnišnicah.

Preskrbo z organi za presajanje ureja poseben zakon.

Socialnomedicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost

22. člen

Socialnomedicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost obsega:

- proučevanje in spremljanje zdravstvenega stanja in drugih razmer, ki vplivajo na zdravje prebivalstva, ter spremljanje izvajanja ukrepov za odkrivanje in odpravljanje zdravju škodljivih ekoloških in drugih dejavnikov ter ukrepov za krepitev, ohranitev in povrnitev zdravja ljudi;
- pripravljane strokovnih podlag za razvoj in organizacijo zdravstvene dejavnosti in za učinkovito zdravstveno ekonomiko ter upravljanje pri uresničevanju zdravstvenega varstva;
- strokovno izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in strokovno publicistično delo na tem področju;
- načrtovanje, predlaganje in usklajevanje ukrepov in postopkov za napredek zdravstvene vzgoje in zdravstvene kulture prebivalstva;
- sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju zdravstvenega in zdravstveno-ekološkega informacijskega sistema.

23. člen

Za izvajanje nalog iz prejšnjega člena se za območje Republike Slovenije ustanovi Inštitut za varovanje zdravja, za območje več občin pa območni zavodi za zdravstveno varstvo.

Inštitut za varovanje zdravja in območni zavodi za zdravstveno varstvo so dolžni izvajati socialnomedicinsko, higiensko, epidemiološko in zdravstveno-ekološko dejavnost z uporabo sodobnih metod, postopkov in opreme na področju biostatističnih, epidemioloških, higienskih, ekoloških, socioloških, ekonomskih, organizacijskih in drugih ved ter zagotoviti ustrezno laboratorijsko podporo in pogoje za terensko delo. Inštitut vodi baze podatkov in evidence s področja zdravstvenega in socialnega varstva v skladu s posebnim zakonom.

24. člen

Inštitut za varovanje zdravja opravlja znanstvenoraziskovalno in vzgojnoizobraževalno delo na svojem področju, pripravlja strokovne podlage za načrtovanje zdravstvenega varstva, za sprejemanje odločitev s tega področja in za strokovne naloge iz pristojnosti zdravniške zbornice; opravlja strokovne naloge za Svet za zdravje in za Republiški sanitarni inšpektorat ter se v zvezi s svojo dejavnostjo povezuje z drugimi zavodi na terciarni ravni.

Inštitut usklajuje in predlaga ter v sodelovanju z območnimi zavodi za zdravstveno varstvo izvaja program socialnomedicinske, higienske, epidemiološke in zdravstveno-ekološke dejavnosti za območje Republike Slovenije.

Pri uresničevanju svojega programa sodelujejo Inštitut za varovanje zdravja in območni zavodi za zdravstveno varstvo ter ustrezni inštituti medicinske fakultete kot enoten strokovno tehnološki sistem na podlagi metodološke in vsebinske poenotenosti.

III. ZDRAVSTVENI ZAVODI

25. člen

Javni zdravstveni zavod na primarni ravni se lahko ustanovi, spremeni ali razširi dejavnost ali preneha le s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravstvo in po predhodnem mnenju Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Mnenje Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je potrebno tudi za ustanovitev, spremembo ali razširitev dejavnosti in za prenehanje javnih zdravstvenih zavodov, ki opravljajo zdravstvene storitve na sekundarni in terciarni ravni.

26. člen

Strokovne in tehnične pogoje, ki jih mora izpolnjevati zdravstveni zavod, ter postopek njihove verifikacije in preverjanja predpiše minister, pristojen za zdravstvo, ekološke pogoje pa v sodelovanju z ministrom, pristojnim za varstvo okolja.

27. člen

Ustanovitelj zdravstvenega zavoda mora zagotoviti ustrezne materialne pogoje za delo zavoda in za razširitev zmogljivosti.

28. člen

Zdravstveni zavod upravlja svet zavoda, ki ga sestavljajo predstavniki:

- ustanovitelja,
- delavcev zavoda,
- zavarovancev oziroma drugih uporabnikov.

Svet javnega zdravstvenega zavoda, ki opravlja dejavnost na sekundarni ravni, sestavljajo tudi predstavniki občin oziroma mesta, na katerih območju zavod opravlja dejavnost.

Predstavnike uporabnikov imenuje Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, če zdravstveni zavod opravlja zdravstvene storitve na njegov račun.

Sestavo in številčno razmerje predstavnikov v svetu določi ustanovitelj z aktom o ustanovitvi.

29. člen

Direktorja zdravstvenega zavoda imenuje in razrešuje svet zavoda s soglasjem ustanovitelja.

Direktor zdravstvenega zavoda mora imeti visoko strokovno izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Če poslovodna funkcija in funkcija vodenja strokovnega dela zavoda nista ločeni, mora imeti direktor visoko strokovno izobrazbo ustrezne zdravstvene smeri.

Če sta poslovodna funkcija in funkcija strokovnega vodenja zdravstvenega zavoda ločeni, vodi strokovno delo zdravstvenega zavoda strokovni vodja, ki mora imeti visoko izobrazbo ustrezne zdravstvene smeri in najmanj pet let delovnih izkušenj.

30. člen

Kolegijski strokovni organ zdravstvenega zavoda je strokovni svet. Naloge, sestavo in način oblikovanja strokovnega sveta določa statut zavoda.

31. člen

Sredstva za delo pridobiva zdravstveni zavod:

- iz sredstev ustanovitelja v skladu z aktom o ustanovitvi,
- s plačili za storitve,
- po pogodbi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
- po pogodbi z ministrstvom, pristojnim za zdravstvo, za naloge, ki se na podlagi zakona financirajo iz republiškega proračuna,
- iz drugih virov na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, aktom o ustanovitvi in statutom zavoda.

32. člen

Minister, pristojen za zdravstvo, s soglasjem ministra, pristojnega za izobraževanje, predpiše pogoje, ki jih mora izpolnjevati zdravstveni zavod za opravljanje praktičnega pouka za učence in študente medicinske fakultete in drugih zdravstvenih šol.

Zavodu, ki izpolnjuje predpisane pogoje za dejavnost iz prejšnjega odstavka, ministrstvo, pristojno za zdravstvo podeli naziv učni zavod.

33. člen

Zdravstveni zavod iz prejšnjega člena je dolžan omogočiti praktični pouk učencev in študentov.

Postopek izobraževanja in način opravljanja vzgojnoizobraževalnih storitev določi minister, pristojen za izobraževanje, s soglasjem ministra, pristojnega za zdravstvo.

Medsebojne pravice in obveznosti pri praktičnem zdravstvenem izobraževanju določita zdravstveni in izobraževalni zavod s pogodbo.

34. člen

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše v sodelovanju s pristojno zbornico pogoje, ki jih mora za izvajanje pripravništva, sekundariata in specializacije izpolnjevati zdravstveni zavod.

Zdravstveni zavodi, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnjega odstavka, so dolžni sprejeti na usposabljanje in zaposliti pripravnike in sekundarije oziroma sprejeti na usposabljanje specializante.

Zdravstveni zavod sprejme na usposabljanje zdravnike sekundarije tudi če ima že zasedena vsa z normativi predvidena delovna mesta. Sredstva za plačilo osebnih dohodkov, prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje zagotavlja proračun Republike Slovenije.

Zdravstveni zavod sprejme na usposabljanje kot pripravnike zaposlene v zdravstveni negi in druge zdravstvene delavce po kolektivni pogodbi, če ima z normativi predvidena prosta delovna mesta. Sredstva za plačilo osebnih dohodkov, prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje zagotavlja proračun Republike Slovenije.

Normative iz tretjega in četrtega odstavka tega člena predpiše minister, pristojen za zdravstvo.

IV. ZASEBNA ZDRAVSTVENA DEJAVNOST

35. člen

Zasebni zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec (v nadaljnjem besedilu: zasebni zdravstveni delavec) lahko opravlja zasebno zdravstveno dejavnost pod naslednjimi pogoji:

- da ima zahtevano izobrazbo za opravljanje predvidene dejavnosti in je usposobljen za samostojno delo v skladu s 64. in 66. členom tega zakona,
- da ni v delovnem razmerju,
- da mu ni s pravnomočno sodbo sodišča prepovedano opravljanje zdravstvene službe oziroma poklica,
- da ima zagotovljene ustrezne prostore, opremo in, če zahteva narava dela, tudi ustrezne kadre,
- da pridobi mnenje pristojne zbornice oziroma strokovnega združenja, če ni organizirane pristojne zbornice.

Šteje se, da ima zasebni zdravstveni delavec zagotovljene ustrezne prostore in opremo tudi, če sklene pogodbo o najemu oziroma uporabi z ustreznim zdravstvenim zavodom oziroma drugo pravno ali fizično osebo.

Zdravstveni delavec, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega člena, lahko prične opravljati zasebno zdravstveno dejavnost z dnem izdaje odločbe o vpisu v register zasebnih zdravstvenih delavcev.

Strokovne, tehnične in druge pogoje za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti in vodenje registra zasebnih zdravstvenih delavcev predpiše minister, pristojen za zdravstvo.

36. člen

Zasebni zdravnik mora poleg drugih zdravstvenih storitev svojim bolnikom v skladu z naravo svoje dejavnosti zagotavljati tudi stalno dostopno nujno medicinsko pomoč, reševalni prevoz, laboratorijske in druge diagnostične in terapevtske postopke. V ta namen se povezuje in sodeluje z najbližjim zdravstvenim domom, drugimi zdravstvenimi zavodi ali z drugimi zasebnimi zdravstvenimi delavci.

Za opravljanje zahtevnejše ali obsežnejše dejavnosti se zasebni zdravniki lahko povezujejo v zdravniške zadrage.

37. člen

Zasebni zdravstveni delavec lahko omogoči opravljanje praktičnega pouka učencem in študentom ter pripravništva, sekundariata in specializacije v skladu s svojo dejavnostjo in s programom izobraževanja pod pogoji, predpisanimi po 32. in 34. členu tega zakona.

38. člen

Zasebne zdravstvene dejavnosti ni mogoče opravljati na naslednjih področjih:

- preskrba s krvjo, krvnimi pripravki, odvzem in hranjenje človeških organov za presajanje,
- socialnomedicinska, higienska, epidemiološka in zdravstveno-ekološka dejavnost,
- patoanatomska dejavnost.

Mrliško pregledno službo lahko na podlagi pooblastila občinskega upravnega organa, pristojnega za zdravstvo, izjemoma opravlja tudi zdravnik, ki opravlja zasebno zdravstveno dejavnost na podlagi koncesije.

39. člen

Izbris iz registra zasebnih zdravstvenih delavcev se opravi, če zasebni zdravstveni delavec:

- ne začne opravljati dejavnosti v enem letu po vpisu v register,
- odjavi opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti,
- umre,
- mu je s pravnomočno odločbo prepovedano opravljanje dejavnosti oziroma poklica,
- opravlja dejavnost v nasprotju z vpisom v register,
- se ugotovi, da več ne izpolnjuje predpisanih pogojev za opravljanje dejavnosti.

40. člen

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, vodi register zasebnih zdravstvenih delavcev, ki vsebuje osebne podatke zdravstvenega delavca, izobrazbo, vrsto dejavnosti, sedež in obseg dejavnosti ter datum začetka dejavnosti.

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, izda odločbo o vpisu v register oziroma o izbrisu iz registra.

Zoper odločbo o vpisu in izbrisu iz registra ni pritožbe.

V. KONCESIJA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE V ZDRAVSTVENI DEJAVNOSTI

41. člen

Javno službo v zdravstveni dejavnosti lahko opravljajo na podlagi koncesije domače in tuje pravne in fizične osebe, če izpolnjujejo s tem zakonom določene pogoje.

Zasebni zdravstveni delavec mora zahtevo iz druge alineje 35. člena tega zakona izpolniti ob začetku izvajanja koncesije.

42. člen

Koncesijo za opravljanje javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti podeli z odločbo občinski oziroma mestni upravni organ, pristojen za zdravstvo, s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravstvo.

Koncesijo za opravljanje javne službe v drugih zdravstvenih dejavnostih podeli z odločbo ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

V postopku odločanja morajo organi iz prejšnjih odstavkov pridobiti mnenje Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in pristojne zbornice.

43. člen

S pogodbo o koncesiji koncedent in koncesionar uredita razmerja v zvezi z opravljanjem javne službe in pogoje, pod katerimi mora koncesionar opravljati javno službo.

S pogodbo o koncesiji se podrobneje določijo predvsem:

- vrsta zdravstvene dejavnosti,
- obseg izvajanja javne službe,
- začetek izvajanja koncesije,
- rok za odpoved koncesije,
- sredstva, ki jih za opravljanje javne službe zagotavlja koncedent.

44. člen

Kadar se ugotovi, da koncesionar ne opravlja javne službe v skladu s predpisi, odločbo o koncesiji ter pogodbo o koncesiji, mu koncedent določi rok za odpravo pomanjkljivosti.

Če koncesionar ugotovljenih pomanjkljivosti ne odpravi v določenem roku, se koncesija odvzame z odločbo.

V primeru odvzema koncesije je koncedent dolžan poskrbeti, da bolnike pod enakimi pogoji sprejme v zdravljenje drug zdravstveni zavod ali zasebni zdravstveni delavec, ki opravlja javno službo.

VI. OPRAVLJANJE ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

45. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi. Pri opravljanju svojega dela morajo obravnavati vse ljudi pod enakimi pogoji na enak način in spoštovati njihove ustavne in zakonske pravice. Edino merilo prednosti je nujnost zdravstvenega posega.

46. člen

Storitve s področja osnovne zdravstvene dejavnosti opravlja osebni zdravnik s svojimi sodelavci. Ta lahko napoti bolnika tudi k drugim zdravnikom in usklajuje njihove nasvete, vodi pa tudi bolnikovo zdravstveno dokumentacijo. V razmerju do osebnega zdravnika so vsi drugi zdravniki, ki sodelujejo pri zdravstveni obravnavi posameznika na sekundarni in terciarni ravni, napotni zdravniki.

Izvajanje storitev napotnega zdravnika je praviloma časovno omejeno in vezano na napotitev osebnega zdravnika. Le izjemoma, kadar določena kronična bolezen na podlagi strokovnih kriterijev zahteva trajen nadzor na specialistični ravni, lahko napotni zdravnik prevzame bolnika v stalno zdravstveno oskrbo. O tem se mora dogovoriti z bolnikovim osebnim zdravnikom, ki ga mora tudi redno obveščati o bolnikovem zdravstvenem stanju in svojih ukrepih.

47. člen

Vsakdo ima pod enakimi pogoji in v skladu z zakonom pravico:

- do proste izbire zdravnika in zdravstvenega zavoda;
- do posvetovanja z ustreznimi specialisti, ki si jih sam izbere, oziroma da zahteva konziliarni pregled;
- izvedeti za diagnozo svoje bolezni in za obseg, način, kakovost ter predvideno trajanje zdravljenja;
- dati soglasje za kakršen koli medicinski poseg in da je predhodno obveščen o vseh možnih metodah diagnosticiranja in zdravljenja ter njihovih posledicah in učinkih;
- odkloniti predlagane medicinske posege;
- do vpogleda v zdravstveno dokumentacijo, ki se nanaša na njegovo zdravstveno stanje, razen če zdravnik oceni, da bi to škodljivo vplivalo na bolnikovo zdravstveno stanje;
- zahtevati, da zdravstveni delavci in njihovi sodelavci brez njegove izrecne privolitve nikomur ne posredujejo podatkov o njegovem zdravstvenem stanju;
- zahtevati premestitev v drug zdravstveni zavod;
- do ugovora na pristojni organ nadzora, če meni, da niso bila uporabljena dovolj učinkovita sredstva za njegovo zdravljenje ali da so bila kršena etična načela;
- da se seznanijo s stroški zdravljenja in da zahteva obrazložitev računa za zdravstvene storitve;
- do povračila škode zaradi neustreznega zdravljenja.

Za otroke do 15. leta starosti in za osebe pod skrbništvom uveljavljajo pravice iz prejšnjega odstavka njihovi starši oziroma skrbniki.

48. člen

Brez predhodnega soglasja bolnika se nujni medicinski poseg lahko opravi le, če bolnik zaradi svojega zdravstvenega stanja o tem ne more odločati.

49. člen

Bolnika, ki zaradi duševne bolezni ogroža svoje življenje ali življenje drugih ljudi ali povzroča veliko škodo sebi ali drugim, je mogoče napotiti in sprejeti na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico tudi brez njegove privolitve.

O sprejemu bolnika iz prejšnjega odstavka v psihiatrično bolnišnico mora pooblaščen oseba bolnišnice najkasneje v 48 urah po sprejemu obvestiti pristojno sodišče.

Zdravnik, ki bolnika iz prvega odstavka tega člena pošilja v psihiatrično bolnišnico, sme zahtevati pomoč pristojnih organov za notranje zadeve, če ugotovi, da je zaradi bolnikovega ravnanja neposredno ogrožena varnost ljudi.

50. člen

Vsakdo, ki svoje zdravljenje zaupa zdravstvenemu delavcu je ustrezno svojemu zdravstvenemu stanju dolžan:

- zdravstvenemu delavcu navesti resnične podatke o svojem zdravstvenem stanju;
- ravnati se po navodilih zdravstvenega delavca;
- aktivno sodelovati pri varovanju, krepitvi in povrnitvi lastnega zdravja.

Če bolnik ne izpolnjuje pogojev in dolžnosti iz prejšnjega odstavka, mu zdravstveni delavec lahko odkloni pomoč, razen nujne medicinske pomoči.

51. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci so dolžni varovati kot poklicno skrivnost podatke o zdravstvenem stanju posameznika in o vzrokih, okoliščinah in posledicah tega stanja.

Podatke iz prejšnjega odstavka so dolžne varovati kot poklicno skrivnost tudi osebe, ki so jim ti podatki dosegljivi zaradi narave njihovega dela.

Podatki iz prvega odstavka tega člena se ne smejo dajati drugim ljudem oziroma javnosti in tudi ne objavljati na način, ki bi omogočal razkriti posameznika, na katerega se nanašajo. Dolžnosti varovanja poklicne skrivnosti lahko zdravstvenega delavca ali zdravstvenega sodelavca razreši prizadeta oseba sama ali sodišče, za mladoletne osebe in za osebe pod skrbništvom pa starši oziroma skrbniki.

Podatke o zdravstvenem stanju bolnika lahko daje bolnikovim ožjim sorodnikom ali skrbniku le zdravnik, ki bolnika zdravi.

V primeru premestitve ali preselitve bolnika ali če bolnik izbere drugega zdravnika, je potrebno vso pomembno zdravstveno dokumentacijo o bolniku predati zdravniku, ki nadaljuje zdravljenje.

52. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci ne smejo zapustiti delovnega mesta, dokler ne dobijo nadomestitve, čeprav je njihov delovni čas potekel, če bi to pomenilo nevarnost za zdravje ljudi.

V času stavke morajo zdravstveni delavci zagotavljati bolnikom nujno medicinsko pomoč, nego in oskrbo.

53. člen

Zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki, ki opravljajo, javno zdravstveno službo, morajo glede na naravo dejavnosti zagotoviti stalno dostopno nujno medicinsko pomoč.

Dežurstvo je poseben delovni pogoj, ko mora biti zdravstveni delavec ali zdravstveni sodelavec prisoten v zdravstvenem zavodu, da lahko opravlja nujno medicinsko pomoč.

Stalna pripravljenost je poseben delovni pogoj, ko mora biti delavec vsak čas dosegljiv zaradi opravljanja nujne medicinske pomoči.

54. člen

Zdravstveni zavodi in zasebni zdravstveni delavci so dolžni voditi zdravstveno dokumentacijo in druge evidence v skladu s posebnim zakonom. V ta namen se zdravstveni zavodi in zasebni zdravstveni delavci vključujejo v enoten in usklajen informacijski sistem.

Kadar se osebni podatki o zdravstvenem stanju uporabljajo v znanstvenoraziskovalne namene, se morajo uporabljati na način, ki onemogoča razpoznavo osebe, na katero se nanašajo. To velja tudi za objavo rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela.

55. člen

Zdravstveni delavec lahko samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost.

56. člen

Zdravstveni delavec lahko odkloni zdravstveni poseg, če sodi, da ni v skladu z njegovo vestjo in z mednarodnimi pravili medicinske etike.

Zdravstveni delavec mora o svojem ugovoru vesti obvestiti zdravstveni zavod. Zdravstveni zavod mora to upoštevati, vendar bolnikom zagotoviti možnost za nemoteno uveljavljanje pravic s področja zdravstvenega varstva.

Zdravstveni delavec ne sme odkloniti nujne medicinske pomoči.

57. člen

Preskušanje še nepreverjenih metod preprečevanja, odkrivanja, zdravljenja in rehabilitacije ter preskušanja zdravil in opravljanja drugih biomedicinskih raziskav je dovoljeno le s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravstvo ter s pisnim soglasjem bolnika, za mladoletne osebe in osebe pod skrbništvom pa s pisnim soglasjem staršev oziroma skrbnika.

58. člen

Zdravstveni delavci smejo uporabljati samo preverjene in strokovno neoporečne dopolnilne tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki ne škodujejo zdravju ljudi in jih odobri ministrstvo, pristojno za zdravstvo s soglasjem medicinsko-etične komisije.

59. člen

Po tem zakonu so dovoljene samo tiste dopolnilne tradicionalne in alternativne oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki ne škodujejo zdravju ljudi.

Pogoje za opravljanje dejavnosti iz prejšnjega odstavka in postopek za njeno odobritev določi minister, pristojen za zdravstvo.

Dovoljenje za opravljanje dejavnosti iz prvega odstavka tega člena izdaja in odvzema ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

Izvajalec dejavnosti iz prvega odstavka tega člena mora o svojem delu voditi dokumentacijo, ki jo določi minister, pristojen za zdravstvo.

60. člen

Za dajanje soglasij k zasnovi znanstvenoraziskovalnih projektov ter za proučevanje vprašanj iz 57., 58. in 59. člena tega zakona ministrstvo, pristojno za zdravstvo oblikuje medicinsko-etično komisijo, ki jo sestavljajo priznani strokovnjaki in zdravstveni delavci.

Sestavo, pristojnosti in način dela komisije določi minister, pristojen za zdravstvo.

61. člen

Za vsako umrlo osebo je treba ugotoviti čas in vzrok smrti, kar lahko opravi le za to pooblaščen zdravnik.

Bolnik, ki umre v zdravstvenem zavodu ali pri zasebnem zdravstvenem delavcu, mora biti obduciran. Strokovni vodja zdravstvenega zavoda ali oddelka lahko po svoji presoji ali na željo svojcev odloči, da se obdukcija opusti, če je vzrok smrti nesporen in če zdravnik, ki je umrlega zdravil, s tem soglaša.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše natančnejše pogoje in način opravljanja mrliškopregledne službe.

VII. ZDRAVSTVENI DELAVCI IN ZDRAVSTVENI SODELAVCI

62. člen

Zdravstveno dejavnost lahko opravljajo zdravstveni delavci, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, so strokovno usposobljeni za samostojno opravljanje dela v svojem poklicu in izpolnjujejo druge pogoje, določene s tem zakonom in z drugimi predpisi.

Določene strokovne naloge s področja zdravstvenega varstva opravljajo tudi zdravstveni sodelavci z ustrezno strokovno izobrazbo nezdravstvene smeri.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše seznam poklicev za zdravstveno dejavnost, v katerem so določeni poklici zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, njihovo delovno področje in stopnje zahtevnosti dela na področju zdravstvene dejavnosti.

63. člen

Zdravstveni delavec in zdravstveni sodelavec, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolniki, mora obvladati slovenski jezik, na dvojezičnih območjih pa tudi jezik narodnosti.

Izpolnjevanje pogoja iz prejšnjega odstavka se dokazuje z javnim spričevalom o končani srednji šoli ali s potrdilom izobraževalnega zavoda.

64. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci razen zdravnikov smejo samostojno opravljati delo v zdravstveni dejavnosti po končani pripravniški dobi in opravljenem strokovnem izpitu.

Pripravništvo traja za zdravstvene delavce s srednjo strokovno izobrazbo šest mesecev, z višjo strokovno izobrazbo devet mesecev in z visoko strokovno izobrazbo, razen za zdravnika, 12 mesecev. Zdravnik opravlja program pripravništva v času sekundariata ne glede na drugi odstavek 97. člena tega zakona.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše vsebino pripravništva ter program in postopek opravljanja strokovnega izpita.

Strokovni izpit za zdravnike in zobozdravnike vsebuje poznavanje urgentne medicine in predpisov s področja zdravstvenega varstva. Zdravniki ga lahko opravljajo kadarkoli v poteku sekundariata, najprej pa po končanih šestih mesecih usposabljanja.

65. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljajo pripravništvo, zdravniki pa sekundariat v zdravstvenih zavodih ali pri zasebnih zdravstvenih delavcih.

Pripravnništvo in sekundariat lahko opravlja tudi oseba, ki ni v delovnem razmerju, pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

66. člen

Zdravnik se po diplomi na medicinski fakulteti zaposli kot sekundarij pod vodstvom mentorja. Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu nadaljuje z opravljanjem sekundariata ali pa se zaposli kot specializant pod vodstvom mentorja.

Sekundariat traja dve leti in se konča s preskusom usposobljenosti. Za samostojno delo z bolniki je zdravnik usposobljen po uspešno opravljenem preskusu usposobljenosti oziroma po opravljenem specialističnem izpitu.

Vsebino in potek sekundariata s preskusom usposobljenosti predpiše zdravniška zbornica v sodelovanju z zdravstvenimi zavodi in medicinsko fakulteto s pravilnikom, ki ga sprejme v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

Preskus usposobljenosti vključuje preverjanje teoretičnega in praktičnega znanja.

67. člen

Na podlagi uspešno opravljenega preskusa usposobljenosti oziroma strokovnega ali specialističnega izpita izda zdravniška zbornica zdravniku in zobozdravniku dovoljenje za samostojno delo.

68. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z visoko in višjo strokovno izobrazbo se za opravljanje zahtevnejših nalog zdravstvene dejavnosti specializirajo na posameznih ožjih zdravstvenih strokovnih področjih.

Vrste, trajanje in vsebino specializacije, postopek opravljanja specialističnega izpita ter imenovanje izpitne komisije za zdravnike, zobozdravnike in diplomirane inženirje farmacije določi pristojna zbornica s soglasjem ministra, pristojnega za zdravstvo, za druge zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce pa minister, pristojen za zdravstvo.

Zdravnikom se sekundariat ali njegov del, če po vsebini ustreza programu specializacije, všteva v specializacijo.

69. člen

Zdravniku, zobozdravniku ali diplomiranemu inženirju farmacije odobri specializacijo pristojna zbornica na predlog zdravstvenega zavoda oziroma, če gre za zasebnega zdravstvenega delavca, na njegov predlog.

Drugemu zdravstvenemu delavcu in zdravstvenemu sodelavcu z visoko strokovno izobrazbo odobri specializacijo ministrstvo, pristojno za zdravstvo, na predlog zdravstvenega zavoda oziroma, če gre za zasebnega zdravstvenega delavca, na njegov predlog.

Zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem z višjo strokovno izobrazbo odobri specializacijo delodajalec, če gre za zasebnega zdravstvenega delavca pa ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

Zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem ne glede na stopnjo izobrazbe, ki niso zaposleni, odobri specializacijo ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

Pri odobravanju specializacij se upoštevajo kadrovske normativi, določeni s planom zdravstvenega varstva.

Strokovno izpopolnjevanje

70. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci imajo pravico in dolžnost strokovnega izpopolnjevanja, zato jim mora zavod omogočiti:

- stalno spremljanje razvoja zdravstvenih ved;
- občasno praktično izpopolnjevanje v ustreznih zdravstvenih zavodih;
- občasno preverjanje teoretičnega in praktičnega znanja.

Vsebino, roke in postopke strokovnega izpopolnjevanja, razen za zdravnike in zobozdravnike, določi minister, pristojen za zdravstvo.

71. člen

Zdravniki in zobozdravniki morajo vsakih sedem let dokazati strokovno usposobljenost za nadaljnje delo v svoji stroki.

Natančnejše pogoje za določitev strokovnih dosežkov kot dokaza strokovne usposobljenosti, vsebino, roke in postopke preiskusa strokovne usposobljenosti, kolikor zdravnik ali zobozdravnik ne izpolnjujeta pogoja strokovnih dosežkov, ter potrebne evidence določi zdravniška zbornica, ki določi tudi zgornjo starostno mejo za opravljanje preskusa usposobljenosti.

Zdravnik ali zobozdravnik, ki ne opravi uspešno preskusa strokovne usposobljenosti ali ne pride na preskus v določenem roku, se mora na svoje stroške ob rednem delu dodatno strokovno izpopolnjevati na ustreznem strokovnem področju.

Po drugem neuspešnem preskusu strokovne usposobljenosti oziroma, če se drugič ne odzove na poziv za opravljanje preskusa, zdravniku ali zobozdravniku zdravniška zbornica odvzame dovoljenje za samostojno delo.

Strokovno napredovanje

72. člen

Zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem z visoko izobrazbo lahko za aktivni prispevek na strokovnem, pedagoškem oziroma raziskovalnem področju ministrstvo, pristojno za zdravstvo, na predlog Zdravstvenega sveta podeli naziv svetnik ali višji svetnik.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše pogoje ter postopek za podelitev nazivov iz prejšnjega odstavka.

Nagrade in priznanja

73. člen

Za dolgoletno in uspešno zdravstvenovzgojno, organizacijsko in strokovno delo se lahko zdravniku ali zobozdravniku podeli naziv primarij.

Republika Slovenija podeljuje zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem nagrade in priznanja kot posebna družbena priznanja za izjemne uspehe širšega družbenega pomena, ki prispevajo k uspešnosti in učinkovitosti zdravstvenega varstva.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše natančnejše pogoje za podeljevanje naziva primarij ter nagrad in priznanj iz prejšnjega odstavka, sestavo komisije in postopek za podeljevanje.

VIII. STROKOVNI ORGANI

74. člen

Strokovno doktrino o krepitvi zdravja, preprečevanju, ugotavljanju, zdravljenju, zdravstveni negi in rehabilitaciji zbolelih in poškodovanih ter rehabilitaciji otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju oblikujejo v medsebojnem sodelovanju razširjeni strokovni kolegiji, medicinska fakulteta in Zdravstveni svet.

Razširjeni strokovni kolegiji se oblikujejo pri klinikah, inštitutih in drugih zavodih, ki jih določi minister, pristojen za zdravstvo, na predlog medicinske fakultete in predpiše tudi pogoje za njihovo delo. Razširjene strokovne kolegije sestavljajo svetniki, višji svetniki, fakultetni učitelji in drugi priznani strokovnjaki na področju zdravstvenega varstva.

75. člen

Strokovne podlage za oblikovanje zdravstvene politike in doktrinama vprašanja usklajuje Zdravstveni svet, kot republiški strokovni kolegij, ki se oblikuje pri ministrstvu, pristojnem za zdravstvo, iz predstavnikov razširjenih strokovnih kolegijev, medicinske fakultete in pristojnih zbornic.

Zdravstveni svet:

- spremlja sistemska, razvojna in kadrovska vprašanja zdravstvenega varstva ter predlaga ukrepe z opredelitvijo prednostnih nalog;
- spremlja zdravstvene potrebe v Republiki Sloveniji in predlaga zdravstvene programe;
- sodeluje pri pripravi plana zdravstvenega varstva ter kadrovskih in delovnih normativov;
- spremlja preskrbo z zdravili in predlaga ukrepe;
- obravnava druga pomembna vprašanja zdravstvenega varstva.

Zdravstveni svet v sodelovanju z medicinsko fakulteto in drugimi zavodi predlaga in spremlja izvajanje:

- programa preventivnega zdravstvenega varstva posameznih skupin prebivalstva v Republiki Sloveniji;
- programa razvojnoraziskovalnih nalog s področja zdravstvenega varstva, ki so pomembne za vso Republiko Slovenijo;
- programa socialnomedicinske, higienske, epidemiološke in zdravstveno-ekološke dejavnosti, ki jo opravlja Inštitut za varovanje zdravja;
- programa celovite zdravstvene vzgoje in zdravstvenoprosvetne dejavnosti za prebivalstvo Republike Slovenije.

Sestavo, način imenovanja in način dela Zdravstvenega sveta določi minister, pristojen za zdravstvo. K imenovanju članov Zdravstvenega sveta daje soglasje Skupščina Republike Slovenije.

IX. NADZORSTVO

76. člen

Za zagotovitev strokovnosti dela zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter zavodov se organizirajo in izvajajo naslednje vrste nadzora:

1. interni strokovni nadzor, ki ga izvajajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci s samonadzorom in odgovorni za strokovnost dela v zavodu;
2. strokovni nadzor s svetovanjem, ki ga izvaja pristojna zbornica v sodelovanju s klinikami, inštituti in drugimi zavodi;
3. upravni nadzor, ki ga izvaja ministrstvo, pristojno za zdravstvo;
4. nadzor, ki ga izvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Zdravstveni zavod in zasebni zdravstveni delavec morata omogočiti opravljanje nadzora iz prejšnjega odstavka.

77. člen

Interni strokovni nadzor se izvaja na podlagi splošnega akta zdravstvenega zavoda.

78. člen

Strokovni nadzor s svetovanjem izvaja pristojna zbornica v sodelovanju s klinikami, inštituti in drugimi zavodi in v skladu s posebnim programom, ki ga sprejme zbornica s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravstvo.

Pristojna zbornica opravi strokovni nadzor s svetovanjem tudi na predlog zavarovane osebe, delodajalca, zdravstvenega delavca oziroma zavoda ali na drug predlog.

79. člen

O strokovnem nadzoru iz prejšnjega člena mora biti najkasneje v 15 dneh po pregledu sestavljen ugotovitveni zapisnik s predlogi ukrepov in rokov za odpravo morebitnih pomanjkljivosti. Zapisnik se pošlje zdravstvenemu zavodu oziroma zasebnemu zdravstvenemu delavcu ter ministrstvu, pristojnemu za zdravstvo; kadar gre za strokovni pregled izven programa, pa tudi predlagatelju.

Če se pri strokovnem nadzoru ugotovijo večje pomanjkljivosti v zdravstvenem zavodu oziroma pri zasebnem zdravstvenem delavcu, pristojna zbornica:

- zahteva dodatno strokovno izpopolnjevanje delavcev, za katere se ugotovi pomanjkljiva usposobljenost in po potrebi tudi ponovitev preskusa usposobljenosti;
- posameznemu zdravstvenemu delavcu oziroma zasebnemu zdravstvenemu delavcu odvzame dovoljenje za samostojno delo.

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, lahko v primeru iz prejšnjega odstavka odredi ustrezne ukrepe, in sicer:

- zahteva odpravo organizacijskih, materialnih in drugih pomanjkljivosti, ki pogojujejo neustrezno kvaliteto ali strokovnost dela in določi rok za odpravo pomanjkljivosti;
- začasno, dokler niso odpravljene ugotovljene pomanjkljivosti, prepove dejavnost zdravstvenega zavoda, njegove enote ali zasebnega zdravstvenega delavca.

80. člen

Upravni nadzor nad zakonitostjo dela zdravstvenih zavodov in zasebnih zdravstvenih delavcev izvaja ministrstvo, pristojno za zdravstvo, na podlagi programa ali na predlog bolnika, njegovega svojca ali skrbnika, zdravstvenega zavoda, delodajalca, pristojne zbornice, sodišča ali po lastni presoji. Minister, pristojen za zdravstvo, določi način izvajanja upravnega nadzora.

Če se pri upravnem nadzoru ugotovijo nepravilnosti, izda ministrstvo, pristojno za zdravstvo, odločbo, s katero določi ukrepe in roke za odpravo nepravilnosti.

81. člen

Uradna oseba, ki opravlja upravni nadzor, lahko izjemoma odredi začasni ukrep, da se prepreči neposredna nevarnost za zdravje ljudi ali za zdravstvene razmere.

Proti začasnim ukrepom ima zdravstveni zavod oziroma zasebni zdravstveni delavec v osmih dneh pravico pritožbe na ministrstvo, pristojno za zdravstvo. Pritožba ne zadrži izvršitve ukrepov.

Če se pri pregledu ugotovi, da zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec zavoda ali zasebni zdravstveni delavec ni sposoben opravljati nalog, ki so mu zaupane, se o tem obvesti pristojno zbornico in delodajalca.

82. člen

Strokovni nadzor se financira iz republiškega proračuna.

Če se pri strokovnem nadzoru ugotovijo nepravilnosti, poravna stroške nadzora zdravstveni zavod oziroma zasebni zdravstveni delavec, pri katerem so bile nepravilnosti ugotovljene.

83. člen

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije nadzira izpolnjevanje pogodb, ki jih je sklenil za opravljanje zdravstvene dejavnosti.

X. ZDRUŽENJA IN ZBORNICE

84. člen

Zdravstveni zavodi in druge pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, ter zasebni zdravstveni delavci se lahko povezujejo v združenja zdravstvenih zavodov zaradi:

- sodelovanja pri oblikovanju izhodišč za določanje cen zdravstvenih storitev in sklepanju pogodb o izvajanju in financiranju zdravstvene dejavnosti;

- sodelovanja pri sklepanju kolektivnih pogodb;
- uresničevanja drugih skupnih interesov.

85. člen

Zdravniki in zobozdravniki, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in delajo neposredno z bolniki, se obvezno združujejo v Zdravniško zbornico Slovenije, ki ima naslednje naloge:

1. sprejme kodeks medicinske deontologije, preverja ravnanje zdravnikov in ukrepa v zvezi s kršenjem kodeksa;
2. daje, podaljšuje in odvzema dovoljenja za samostojno opravljanje dela zdravnikov oziroma zobozdravnikov;
3. načrtuje, spremlja in nadzoruje sekundariat, specializacijo in druge oblike podiplomskega strokovnega izpopolnjevanja svojih članov s preverjanjem usposobljenosti;
4. izvaja strokovni nadzor s svetovanjem;
5. sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in drugih predpisov s področja zdravstva;
6. sodeluje pri oblikovanju dodiplomskega izobraževalnega programa za zdravnike in zobozdravnike;
7. soodloča pri določanju izhodišč za sklepanje pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije;
8. zastopa interese zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov pri sklepanju pogodb z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije;
9. sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb in sklepa kolektivne pogodbe v imenu zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov kot delodajalcev;
10. opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom.

Naloge iz 2., 3. in 4. točke prejšnjega odstavka opravlja zdravniška zbornica kot javna pooblastila.

Za opravljanje nalog iz prejšnjega odstavka zbornica vodi register zdravnikov in zobozdravnikov.

Zbornica sprejme statut, h kateremu da soglasje Vlada Republike Slovenije v delu, ki se nanaša na javna pooblastila.

Zbornica je pravna oseba.

86. člen

Naloge, ki jih opravlja zbornica kot javna pooblastila, se financirajo iz sredstev republiškega proračuna.

87. člen

Glede na interes zdravstvenih delavcev in zdravstvenih zavodov se lahko ustanovijo tudi druge zbornice.

Zbornice so pravne osebe.

XI. KAZENSKÉ DOLOČBE

88. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali posameznik, ki opravlja zdravstveno dejavnost brez dovoljenja (3. člen).

89. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek zdravstveni zavod če:

1. ne zagotovi nujne medicinske pomoči (prvi odstavek 6. člena);
2. razširi oziroma spremeni dejavnost ali preneha z delom brez soglasja pristojnega organa (25. člen);
3. ne izpolnjuje pogojev iz 26. člena tega zakona;
4. ne omogoči praktičnega pouka učencev in študentov (33. člen);
5. izvaja pripravništvo ali sekundariat ali specializacijo in ne izpolnjuje predpisanih pogojev (prvi odstavek 34. člena);
6. ne sprejme na usposabljanje pripravnika, sekundarija ali specializanta (drugi odstavek 34. člena);
7. bolniku omejuje ali krati pravice iz 47. člena tega zakona;
8. opravi nujni medicinski poseg brez predhodnega soglasja bolnika (48. člen);
9. krši dolžnost varovanja poklicne skrivnosti (51. člen);
10. dopusti, da so zdravstveni delavci zapustili delovno mesto brez nadomestitve in je to povzročilo nevarnost za življenje in zdravje ljudi (52. člen);
11. zdravstvenemu delavcu naloži delo, za katero ni usposobljen oziroma nima ustrezne opreme (55. člen);
12. brez soglasja pristojnega upravnega organa preskuša nepreverjene metode preprečevanja, odkrivanja, zdravljenja in rehabilitacije ter zdravila (57. člen);
13. ne opravi predpisane obdukcije (61. člen);
14. zdravstvenim delavcem in zdravstvenim sodelavcem omejuje pravice do strokovnega izpopolnjevanja (70. člen);
15. onemogoča ali ovira nadzor (76. člen);
16. pravočasno ne uresniči predpisanih ukrepov, ki jih zahteva nadzor (79. in 81. člen).

Z denarno kaznijo najmanj 5.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba zdravstvenega zavoda, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek iz 1., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. in 16. točke prvega odstavka tega člena tudi zasebni zdravstveni delavec.

90. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek zasebni zdravstveni delavec oziroma sodelavec, ki:

1. opravlja zasebno zdravstveno dejavnost, pa ne izpolnjuje pogojev iz 35. člena tega zakona;
2. opravlja zasebno zdravstveno dejavnost na nedovoljenem področju (38. člen);
3. opravlja zdravstveno dejavnost v nasprotju z vpisom v register (40. člen).

91. člen

Z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek izvajalec dopolnilne tradicionalne in alternativne, oblike diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije, ki svojo dejavnost opravlja brez predpisanega dovoljenja ali v nasprotju s predpisanimi pogoji (59. člen).

Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. [9/92](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

92. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prevzame Republika Slovenija pravice in obveznosti ustanovitelja javnih zavodov, ki opravljajo zdravstveno dejavnost na sekundarni in terciarni ravni in na primarni ravni za študente.

Premoženje v javni lastnini, s katerim upravljajo zavodi iz prejšnjega odstavka, postane z dnem uveljavitve tega zakona lastnina Republike Slovenije, razen objektov iz 66. člena zakona o zavodih.

Republika Slovenija lahko pravice ustanovitelja prenese na širšo lokalno skupnost.

93. člen

Obstoječi zdravstveni zavodi in naravna zdravilišča morajo uskladiti svojo organiziranost in delovanje s tem zakonom v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, v enem letu po uveljavitvi tega zakona opravi verifikacijo vseh obstoječih zdravstvenih zavodov in naravnih zdravilišč ter preveri izpolnjevanje pogojev za naziv klinika in inštitut.

94. člen

Do sprejema plana zdravstvenega varstva deluje mreža javne zdravstvene službe največ v obstoječem obsegu.

Do sprejema meril za mrežo javne zdravstvene službe ni dovoljeno investirati v nove prostorske zmogljivosti.

95. člen

Ustanovitelji javnih zavodov, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, so dolžni v šestih mesecih od sprejema plana zdravstvenega varstva odločiti, kateri javni zavodi nadaljujejo z delom kot javni zdravstveni zavodi.

Zdravstveni zavodi, drugi zavodi in organizacije, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in so pridobili pravico javnosti po zakonu o zavodih, ter druge pravne osebe, ki

opravljajo zdravstveno dejavnost kot javno službo, si morajo v roku iz prejšnjega odstavka pridobiti koncesijo za opravljanje javne službe, sicer jim po tem roku preneha pravica za opravljanje javne službe.

96. člen

Delavci, ki opravljajo zdravstvene storitve in jim je bila po prej veljavnih predpisih priznana strokovna izobrazba oziroma so si strokovno izobrazbo pridobili v ustreznih zdravstvenih šolah in jim je bil priznan temu ustrezn naziv oziroma imajo naziv po 145. členu zakona o zdravstvenem varstvu (Uradni list SRS, št. 1/80, 45/82, 42/85 in Uradni list RS, št. 8/90), obdržijo svoj naziv in lahko opravljajo zdravstvene storitve, za katere se zahteva strokovna izobrazba, ki jo imajo po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

97. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci, ki so opravili pripravništvo, strokovni izpit in specializacijo do uveljavitve tega zakona, obdržijo dosedanje strokovne nazive.

Zdravniki, ki so začeli opravljati pripravništvo pred uveljavitvijo tega zakona, in zdravniki, ki bodo končali študij medicine po 5-letnem programu, vendar najdlje do 31. 12. 1995, dokončajo pripravništvo in opravijo strokovni izpit po predpisih, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona.

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci, ki so ob uveljavitvi tega zakona na specializaciji, nadaljujejo specializacijo po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

98. člen

Obveznost sekundariata nastopi za zdravnike, ki bodo opravili pripravništvo in strokovni izpit po preteku 12 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

Zdravniki, ki so opravili strokovni izpit in začeli samostojno delati pred uveljavitvijo določbe iz prejšnjega odstavka, niso dolžni opraviti sekundariata.

Obveznost iz prvega odstavka 71. člena nastopi za vse zdravnike in zobozdravnike najkasneje 24 mesecev po uveljavitvi tega zakona in se začne izvajati po programu, ki ga sprejme pristojna zbornica s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravstvo.

99. člen

Zdravniška zbornica se ustanovi najpozneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

Za izdelavo in vodenje registra zdravnikov in zobozdravnikov iz 85. člena tega zakona, posreduje medicinska fakulteta na zahtevo zdravniške zbornice podatke o strokovni izobrazbi zdravnikov in zobozdravnikov.

Zavodi, organizacije in drugi organi posredujejo zdravniški zbornici na njeno zahtevo podatke o zdravnikih in zobozdravnikih ter njihovem delu, ki jih zbornica potrebuje za izvajanje svojih nalog.

Javna pooblastila, ki jih določa ta zakon, začne zbornica izvajati, ko da k določbam statuta soglasje Vlada Republike Slovenije in ko ministrstvo, pristojno za zdravstvo, ugotovi, da so izpolnjeni strokovni, kadrovski in materialni pogoji za prevzem posameznega javnega pooblastila.

Do prevzema javnih pooblastil iz prejšnjega odstavka opravlja te naloge ministrstvo, pristojno za zdravstvo.

100. člen

Minister, pristojen za zdravstvo, sprejme izvršilne predpise po tem zakonu v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Ministrstvo, pristojno za zdravstvo, postavi register iz 40. člena tega zakona najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

101. člen

Do sprejema posebnega zakona iz prvega odstavka 54. člena tega zakona se uporablja zakon o evidencah na področju zdravstva (Uradni list SFRJ, št. 22/78 in 18/88) s tem, da se vodijo posebne zbirke podatkov za bolnike s sladkorno boleznijo, tuberkulozo, rakom in duševno boleznijo v skladu z 18. členom zakona.

102. člen

Do sprejema izvršilnih predpisov iz prvega odstavka 100. člena tega zakona se uporabljajo izvršilni predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom.

103. člen

- Z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati:
- zakon o zdravstvenem varstvu (Uradni list SRS, št. 1/80, 45/82, 42/85 in Uradni list RS, št. 8/90) v delu, ki se nanaša na zdravstvene organizacije in zdravstvene delavce,
 - zakon o Zavodu SR Slovenije za zdravstveno varstvo (Uradni list SRS, št. 8/73),
 - zakon o nagradah in priznanjih dr. Jožeta Potrča (Uradni list SRS, št. 11/84).

104. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. [37/95](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembi zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-C (Uradni list RS, št. [8/96](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o dopolnitvi zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-D (Uradni list RS, št. [90/99](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.